

DEO OPT. MAX. VNI ET TRINO, VIRGINI DEI PARÆ, ET SANCTO LVGÆ ORTHODOXORVM MEDICORVM PATRONO.

QVÆSTIO MEDICA.

QVOD LIBETARIIS DISPVATIONIBVS MANE DISCVTIENDA.

IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XX. NOVEMBRIS.

M. IOANNE MAVRIN, Doctore Medico, Præside.

An ex sanguinis concretionem in corde παλμός?

1100.

COR microcosmi sol, nec primum vivit, nec novissimè emouitur, ca' oris nativi lares & focus, in quo anima *ἐνταλμένη* dicitur, nectaris vivifici ex spiritu naturali & sanguine ab hepate eorum opifice & officinà mutatus, & aëre à pulmone apparato haustoque fons & principium, quos, vt folis aërem, elychnium flammam & lapis Heraclius fectum, ad se rapit, dùm dilatatur lateribus à septo medio abductis, sinistro pedus feriente, & basi ad mucronem non planè immorum accedente; contrahitur laterum ad idem septum accessu, & basis à cono centrum diaphragmatis iciente recessu, quo sanguis terrestrior per venam arteriosam in pulmonem & adnatam epiphyim, sanguinis diverticulum, propellatur, ab hac tantum reforescendus; tenuior (ex quo *ἀραιωτικὸν* sunt per *ἀσφύλαιαν* arteriæ creberrimè, *πύξ* ratio, venæ nusquam, sed vtriusque *ἀσφύλου*), & spiritus vivificus per arteriam venosam in pulmonem alteramque appendicem, per aortam sparsam ramorum serie in omnes corporis partes amanduntur, deriventur. Per vtramque motus differentiam & perisphylolem genitiam, sensum nequaquam subiectam censuræ, halitus fuliginosi, vocis auctores ad nutum nostrum futuri, expirant, non identidem, nec itidem, *ἔλθουσιν*, flammam conciperet & ingenitè mirabilique sanguinem conservandi, nè coëct, facultate excideret viscus nobile, nè frigidioris aëris appulsu & jugi fuliginum excretionem temperaretur; oij idcirco impatiens, motus ejus sive naturalis, sive contrà naturam variat pro causæ efficientis genio, mobilis & instrumentorum indole, loci conditione, vñs necessitate.

ACTIO omnis naturalis *ἀσφύλεια* abs ratione & consilio non inops, vñs regitur & opere, hujus necessitate deficiente cor feriat in fectum, ipso in fectum edito vis altrix, vegeta cæteroquin in omnibus corporis particulis, in canali arterioso ab aortâ in venam arteriosam pervio, muneris sui velut oblita sic oritur, vt duodecimus ab ortu dies flaccidum ac penè obliteratum retegat: oñem sui novit naturam; non desit esse vbi cessavit. Cor vicerum omnium calidissimum, densissimum, durissimum, per seipsum micans, perenni motu eoque vario pro vñs tàm operis exigentiâ ciatur à sola facultate mortice naturalis, nisi interturbetur animi moribus, auræ cuiusdam malignæ appulsu, effluorum humorum morfu, mobilis resistentiâ, instrumentorum vicio vel loci angustia. Hanc legem aspernantur status plurimus, sanguis vberior in illius thalamos affatus irruens, aut in ijs sic fervescens, vt in majorem molem affurgat, quam patitur loci ratio. Facultas mortis *ἀσφύλεια* non senescit: robusta aut languida cùm dicitur, spirituum laudabilis aut vitiosa constantio, eorum vberitas vel penuria, ligamentorum carneorum valvulis trifidulis infertorum & fibrarum generis omnis sedibus disclosarum durities aut mollietas, firmities aut laxitas, significatur. Earum constitutionem sequitur parenchymatis substantia, stimulat pars irritatio; impeditur pericardij aut ventriculorum cordis iniqua cavitate.

MOTVS præter naturam inordinatus planè *ἀσφύλεια* nec totius corporis, nec vñs duntaxat partis proprius, sed cuiusvis quæ *διαστέλλεται* *πύξ*, etiam musculi, non nervi, elevatione & depressione ex distensione & subsidentia oris constans, *παλμός* est: is cordis & arteriarum genuinus, vel illis cùm partibus alijs communis; hic rarus, tardus, *ἐλάττωσι* *γίνεται* *ἢ* *παύεται* *παρὰ* *χρόνιον*; ejus causâ, non *χρόνιος* sed *ἀερόδης* *πύξ* *ἢ* *πύξ* *παρὰ* *χρόνιον* *ἢ* *ἐπὶ* *μακρῶς*, *ἢ* *τὸ* *παλμός* *ἀσφύλου*, exitu carens; ille diuturnior, modò parvus, celer, validus, frequens adeo vt tremulus exeat; modò magnus, citatus, & ita vehementer vt pars concutiat. Diversitatem hanc facit causæ multiplicis ingenium, vel situs varius. Cor frequentius & periculosius hoc terrifico tentatur symptomate, quàm arteriæ; periculatius magnitudo viscositatis nobilitate metiendi; hæc actionis præstantiâ & operis necessitate æstimatur, sedis securitate cognoscitur. Situs ratio vna, is non vnus in palpitat, vel præpedit diastole dùm contrahitur in sese, quò rei noxiæ ac violentæ occursum declinet, aut ita coarctatur premittitque angustia spatij in quo movetur (involucro inflammato, schirroso tumore vel hydatidibus obfesso, vel illius cavitate sero aut sanie plurimâ regurgitante) vt sese explicare nequeat, tuncque contremiscere sentiat; vel impedita systole ab vtriusque vel alterius sinuum opoleto; vel vtriusque aut alterutrum suo sine fraudatâ propter occulsa vasorum ostia, tanto impetu sese commovet & agit, vt quod molestem est & infensum excutiat, aut aëris vel sanguinis subiens vel remaneis obices nisi non irritò eximat aut exigat, vt ad stuporem quati interdum videatur, vicinâque thoracis costas incurvet, effingat. Sanguinis exuberantiâ cordis specubus distensione vis infertur, viscus ipsum incalefcit impensibilis, tùm coit sanguis, concretus sinus implere, vasorum ductus obturare natus est.

IN quancunque corporis cavitatem aut inania musculorum spatia vel ipsâ partium integrâ temperie à venis præter naturam exciderit sanguis, collectus, immotus *ἐκρύνεται* & fluxilis naturam exuit, *παλμῶν*, soliditatem quamdam fortitur; *πύξ*, rentitiam acquirit: In ventriculo aut vtero in grumum faciens, resiliens mox fuit indicia injecto strangulatis metu. Sauciata arteriâ aut venâ scapello transverberatâ ad cubiti flexum, effusus, congestus coit, tumorem excitat aneurisma mentientem, premens artetiam palpitare cogit. In quibus partibus suam habet *διαμῶν*, suum quoque *φύλον* obinet, in venis arterijsque omnibus, in canalibus vices illarum obeuntibus, in cordis specubus illiditque auriculis, non ex caloris repute, sed ex infisi illis temperamenti proprietate, vtero *τῆς* *μάξης* *λόγῳ*, anime à corpore digestu *ἀπὸ* *τῆς* *μαχίας*, adeo stabili, vt si labefactetur, labis illatæ causâ sublatâ in integrum vterò restituatur, (non secus ac aqua calefactâ ad suum se figus reducit, recenque concretum sanguinem diloluit. In proprijs conceptaculis non colescit nisi incendio conflagrantibus, quod ipsum dùm suo sero exaurit, illud discutendo aut exurendo. liquoris substantiâ & nativæ ejus expiratio inspiratio major est. Sanguis *ἀσφύλεια* nullus (nè cervorum quidem, damatur aut caprarum), non omnis perinde spissescit, coagulatur: crassius ac tetrestrius facilis, oculis, dilutus vix sensibile; immotus & paucus proclivis quàm agitatus & copiosus; in dextro cordis specu sepius quàm in sinistro, in hoc cùm majori periculo, in patenti venæ cavæ hiam perferat; in venâ arteriosâ & vtriusque appendice rariis; in sinistra & aortæ exortu rarissimè; in arteriæ venosæ caudice periculosissimè; in fureculorum extremitatibus, quibus ipsâ cùm bronchij pulmonem per *ἀσφύλαιαν* committitur, frequentissimè. Concreti moles & forma cavitati partis, in quâ coalescit, aut hæret, respondet; substantia & color aut vagus fluctuat in ventriculis cordis, aut specuum sinuorum asperantibus fibrarum nexu firmiter coheret, vix revellendus.

COR non secus ac cætera viscera vitæ maceratur, & vice trahit supplicia tàm gravia, vt si ab alijs agrotata censemur, ab his animam agere. Palpitatio sanguinis jugi motu vterò citroque agitati, concretescentis in ejus specubus aut jamptridem coacti sed instabilis soboles, terroris & periculi plenus affectus, prælocutus anhelitus comes individuis, fætor perpetuus, repentinæ mortis prænuncius, prodromus, vel author, dùm quod parit præcipuum vitæ causam & originem cùm fato ipso stupendâ motionis vehementiâ colluctari videtur, quod eo citius accessit, quo validiore conatu & impetu auxilium nititur, fibras robustissimas propriamque substantiam distendendo, sensim laxando (vnde ventriculorum amplitudo major) tandem allevellendo, indeque firmatè sua destituit, nec ipsâ moveri expedire, nec illæ movere nomini signis valent (fati imminenti & ineluctabilis argumenta certissima): distendit, quoties latera sua quàm maximè potest, abducit, quò plus allicit ad temperandum aut etiam resingendum calorem deurentem, nec illæ movere nomini signis valent (fati imminenti & ineluctabilis argumenta certissima): distendit, quoties latera sua quàm maximè potest, abducit, quò plus periculosè in auriculas, quàm in vasorum tubos, periculosius in arterias quàm in venas: is aortæ incunctis temporis progressu incredibilem illius dilatationem inferit, dereperente pulsus intermissionem vel privationem ejusmodi, vt ex arterijs sola carotides micare deprehendantur; arteriæ venosæ impactus respiciationem impedit aut intercipit vocemque potius admittit, tuncque anima dè exitu suo cunctari se iudicat assiduâ membrorum totiusque corporis jactatione, oculorum, oris, totiusque vultus mutatione non minus horrendâ, quàm laqueo pereuntium. Vna salus spes in recursu precipiti vnde resiliat. Ex tàm valde dubiâ vitæ & necis repentinæ alæ, qui emerit, non evasit; aliquem commeatum dat; superest queat; at cordi sese contrahenti sic officit, vt latera sua ad septum medium adducere non possit: Quâ remora expedire se tamdiu adniteret viscus princeps magnâ, concitatâ, vibranti, cerebrâ sui agitatione, subfusum, aut concussionem, dùm aut vicerit, aut ipsum marcescens fusticat, concidat.

Ergo ex sanguinis concretionem in corde, παλμός.

DOMINI DOCTORES DISPVATVRI.

M. Simon Boulos.
M. Claudius Tardi.
M. Ioannes Forestier.

M. Michaël du Pont.
M. Petrus de Mercenne.
M. Andreas Guyer.

M. Claudius Germain.
M. Germanus Preaux Scholarum Censor.
M. Petrus le Comte Pharmacia Professor.

Proponebat Lutetiæ DIONYSIVS PVYLOON Parisinus A. R. S. H. M. DC. LIX.